

A Hortobágyi Csillagoségbolt-park létrehozása (sajtóanyag)

A Nemzetközi Csillagoségbolt Szövetség (IDA: <http://www.darksky.org/>) január 31-én Arizonában jelentette be két új „Sötét Égbolt Helyszín” hivatalos elfogadását:

„Az IDA kihirdeti Európa első „Sötét Égbolt Közösségének” és harmadik „Sötét Égbolt Parkjának” kijelölését. Az Egyesül Királyság fennhatósága alá tartozó, a Normadiához közeli Sark-sziget ezüst minősítésű „Sötét Égbolt Közösség” címet érte nyerte el január 25-én, a Kelet-Magyarországon található Hortobágyi Csillagoségbolt-park pedig ugyanakkor ezüst minősítésű „Sötét Égbolt Park” lett.

A területek a Föld két hasonló közösségéhez és öt parkjához csatlakoznak, amelyek már korábban elnyerték ezt a tekintélyes elismerést. Köztük szerepelnek a Galloway Erdő Park Skóciában és a Zselici Tájvédelmi Körzet Magyarországon.

A sajtóközlemény kiemeli, hogy a madárvilág szempontjából a Hortobágy Európa egyik legfontosabb helyszíne és a Csillagoségbolt-park létrehozásakor ennek fontosságára különösen odafigyeltek. A Hortobágyon három éves előkészítő munka előzte meg az IDA igazgatótanácsának döntését. Ezzel a Nemzeti Park számos nemzetközi kijelölése (Világörökség, Bioszféra rezervátum, Ramsari terület) további elismerő címmel bővült.

Napjainkban fokozódó negatív tendencia: egyre kevesebb helyről élvezhető zavartalanul a csillagos égbolt látványa, s ez nemcsak esztétikai de súlyos ökológiai probléma is, hiszen az élővilág is fokozódó mértékben zavarja a fényszennyezés. Ahhoz, hogy megőrizzenek olyan szigeteket, ahonnan láthatók az égbolt csodái akár szabad szemmel is, ahol az élővilág háborítatlansága, az éjszakai természetes tájkép védelme is biztosítható, az IDA (és mellette további szervezetek, így az UNESCO) éjszakai természetvédelmi programot indítottak. Ehhez a nemzetközi akcióhoz csatlakoztak hazai védett területek is, melyek közül második a Hortobágyi Nemzeti Park.

A Csillagoségbolt-park létrehozásában közreműködő szervezetek: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, IDA Magyarország, Magnitúdó Csillagászati Egyesület, Magyar Csillagászati Egyesület, Dél-Nyírség Bihari Tájvédelmi és Kulturális Értéktörző Egyesület és az MEE Világítástechnikai Társasága.

Az emberi települések és létesítmények növekedésével a szükségesen túl, a fölösleges fénykibocsátás is egyre növekszik. Nagyon sok faj él a természetben - például rovarok, kételtűek, madarak, denevérek - amelyeket zavar az ember által telepített mesterséges fényforrások által a természetbe kibocsátott fény, s ezzel nemcsak egyes fajok léte kerül veszélybe, de a tápláléklánc és ezzel az egész ökoszisztéma is károsodik.

Mindezekon túl azzal, hogy a csillagos égbolt látványa eltűnik, gyermekeink úgy nőnek fel, hogy nem ismerik az égbolt szépségeit, pl. a Tejutat vagy a Fiastyúkot. A csillagos égbolt az emberiség kulturális örökségének része, az éjszakai ég látványát is meg kell óvnunk a jövő nemzedékei számára. Ezek a tények is indokolták a Hortobágyi Csillagoségbolt-park létrehozását. A park területén a jövőben nem történhetnek fényszennyezés növekedésével járó fejlesztések, és a meglévő lámpatesteket is - a park kezelési és világítási terve alapján- fokozatosan fényszennyezés-mentesre cserélik.

A park területéről felhőmentes, holdtalan éjszakákon szabad szemmel is több ezer csillag látható. Derült nyári éjjeleken a Tejút derengése jelent meghatározó látványt. Tavaszi estéken naplemente után, illetve őszi hajnalokon napkelte előtt megpillantható a bolygóközi porról

visszaverődő napfény, az állatövi fény. Több, könnyen elérhető pontja van a Csillagoségbolt-parknak, ahol zavaró fényektől távol figyelhetjük meg az égbolt csodáit. A Fecskeház Erdei iskola programjai mellett a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság rendszeresen szervez alkonyati madármegfigyeléssel egybekötött éjszakai csillagnéző túrákat, melyek időpontjai megtalálhatók a <http://www.hnp.hu> honlapon.

A program hazai koordinátorai: Gyarmathy István (Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság) és Kolláth Zoltán (Magyar Csillagászati Egyesület, mobil) – mindketten az IDA Magyarország alapító tagjai.

A csillagoségbolt-park honlapja: <http://csillagpark.hu>

A Hortobágyi Csillagoségbolt-park létrehozásával kapcsolatos sajtótájékoztató a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság székházában (Debrecen, Sumen u. 2.) lesz, 2011. február 7-én hétfőn 14 órától lesz.

2011. január 31.

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
IDA Magyarország